

Gråzonsproblematiken och hybridhot i transportsystemet

Den 2 juni höll forskaren Anna McWilliams, FOI, ett seminarium om Gråzonsproblematiken och hybridhot i transportsystemet, en forskningsrapport som Trafikverket beställt. Medförfattare var Ester Veibäck och Ann-Sofie Stenérus Dover. Rapporten gjordes delvis under pandemin och utfördes genom digitala workshops och litteraturstudier.

Det finns olika typer av hot och dessa kan utföras med olika medel som diplomatiska, politiska, ekonomiska, psykologiska, information, subversiva och/eller militära medel under fredstid, krig eller gråzonen mitt emellan dessa.

Till synes obetydliga brott och hot kan vara en del av en koordinerad strategi och exempel på detta kan vara it- och cyberattacker, sabotage, elektromagnetisk störning, informationspåverkan eller militära medel.

I en gråzon kan antagonistens syfte och mål vara att testa, öva eller demonstrera enstaka förmågor för att skapa oro och underminera förtroende för myndigheter. Ett annat syfte kan vara att använda förmågor eller krigsförberedande åtgärder för att påverka svensk försvarsförmåga och politiska handlingskraft.

Det är viktigt att öka medvetenheten om att hot kan föreligga och medvetenheten skiljer sig mellan branscher som flyg, fartyg och landbaserad transport.

Särskilda gråzonsutmaningar i transportsystemet är transportsystemets öppenhet och tillgänglighet, säkerhetsrisk vid upphandling, kontroll av kritisk infrastruktur och internationella aktörer. I dag råder en globaliserad marknad för såväl komponenter, hårdvara och tekniskt stöd från underleverantörer. Det är svårt att överblicka den kedja av aktörer från olika länder som kan vara en del i tekniska system eller utgöra tekniska experter.

Det finns beroenden mellan olika trafikslag och aktörer inom sektorn och det kan vara svårt för enskilda aktörer att inse hur viktig den är i systemet som helhet. Aktörer har olika pusselbitar och ser inte helheten i stort.

Robusta försörjningssystem är en viktig grund i fred som i krig och i gråzon. Förmågan att tala om hemligt och delvis hemligt behöver stärkas. Medvetandet om gråzon bör höjas brett i organisationer och i samhället i övrigt för ökad motståndskraft.